

LA CAMPANA DE GRACIA.

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA.

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA.

Números atrassats 10 céntims.

ADMINISTRACIÓ y REDACCIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mitj, 20, botiga.
BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pesetas 1'50.
Cuba y Puerto-Rico, 2.—Estranger, 2'50.

UN ERROR JUDICIAL.

LA TORNADA DE 'N BORRÁS.—Entrecista de marit y muller en la cugna de la familia Call. (Vegis 1er article.)

UN ERROR JUDICIAL.

A Fransa y Europa entera s' han ocupat del assumptu, l' qual té major interès per nosaltres, per tractarse de un compatriota, que ha sufert durant tres anys les conseqüències d'un fatal error de la justicia. Condemnat à mort, si s' hagués arribat a cumplir la sentència, no hi hauria hagut medi de parar l' equivocació cometuda.

Pero doném compte dels fets.

LO CRIM DE PETIT CONDOM.

A últims de maig de 1887, tres espanyols anomenats Guillomet, Rusel y Vilarrubia, concebiren la idea de robar y assassinatar al masover de Petit Condom, a tres quilòmetres de Narbona. Prèviament se reuniren darrera de les tapisas del cementiri: dos testimonis van veurels, y dos testimonis més varen trobarlos més tard, camí de la masia.

Guillomet y Rusel entraren dintre de la casa, fingint demanar treball; Vilarrubia se quedà a fora a vigilar. Los dos de dintre exigiren diners: lo masover Pradies respongué que no n' tenia y, desde aquell moment s' entaulà una lluita. Al ràmor de la brega, baixà la esposa del masover ab un xusso, ferit de la mà a Rusel, y aquest, després d'enfonzarli un ganivet en las entranyas que la deixà morta, escapà de la casa. Guillomet continuava haventseles ab lo masover, y l' deixà també per mort cubert de ferides, diuent: —Ja n' tè prou.

A la matinada següent los treballadors acudiren a la masia. Pradies, mal ferit, los tirà la clau per la finestra. Fins llavors no s' descubrí l' atentat de que havia sigut víctima. Pradies declarà que dos espanyols se li havien ficat a casa; que sa esposa, avants de morir n' havia ferit un, y que recordava únicament que aquest era ros y picat de verola.

EN BUSCA DELS ASSESSINS.

La població estava consternada. La gendarmeria s' posà en moviment, y gracias al ganivet de que Guillomet s' havia servit, se trobà la pista dels assassins. Sis dies després Guillomet y Vilarrubia eran detinguts al Pertús, quan se disposaven a passar la frontera d' Espanya. En quan a Rosel, havent preparat en va una coartada, logrà escapar-se. Y com constava que ls malfactors havien sigut tres, tot era buscar al tercer.

S' acusà primer a un tal Porta, company de Guillomet; pero aquest demostrà que l' dia del crim estava malalt y feya illit. Faltava donchs una víctima y s' prengué per tal a

JOSEPH BORRÁS.

Qui era Borrás? Un treballador honrat, que feia tres anys vivia en lo país sense haver donat mai res que dir. No obstant, las circumstàncies de ser cusí de Guillomet y de haver treballat ab ell llargs temporades, pogueren més que tots los bons antecedents que l' assistian.

Sigué detingut, traslladat a la presó y la opinió pública s' donà per satisfeta de que hagués cayut lo tercer assessor en poder de la justicia. Desde llavors se donà per indiscutible que Joseph Borrás, y ningú més qu' ell, era lo culpable.

En va aquest alegava que si ho hagués sigut hauria fugit; se li respondia que ls grans criminals no fugen mai. En va explicava ell ahont havia passat lo temps, hora per hora l' dia del crim: això era una coartada qu' ell havia preparat ab los seus parents, per llurarse del patíbul. Creure qu' ell era culpable era l' Evangel.

Per últim, lo presentaren al masover Pradies, qu' estava agoniant, y aquest, ja casi sense coneixements, pronuncià la paraula: —Joseph, Joseph!...

Això bastà perque l' opinió pública digués: —Lo moribundo l' ha reconegut desde son illit de mort. Joseph Borrás, y ningú més que Joseph Borrás, es l' assessor.

Per què l' masover pronuncià la paraula Joseph? Senzillament, per una obsessió intel·lectual: ieva dies que no sentia parlar de ningú més que de Joseph Borrás, y acabà per creure que l' públic tenia raó. Quan li posaren al davant no estava en situació de reconeixer-lo. Pochs moments després del careig, moria.

Sobre aquesta base tan débil, se formulà la tremenda accusació. Ni Joseph Borrás es ros ni està picat de verola; ni tenia cap ferida, com la que devia haverli causat la masovera. A pesar de tot, l' opinió estava cada dia més empenyada en acusar-lo, y l' Jurat acabà per declarar qu' era culpable, imposant-li l' tribunal de dret la pena de mort.

Figúrinse quin martiri per un home honrat é innocent.

UN ANGEL TUTELAR.

Per incidents que ocorregueren en l' acte de la vista, puig un dels criminals Vilarrubia, s' horripilà de que a Borrás, sent innocent com era, se li condemnés a mort, hi hagué qui comensà a parar de que s' havia cometut un error judicial.

Fou aquest lo senador Marcou, qui desde aquell moment prengué a pit lo treball de desvaneixer aquell error funest, tant més quan las llàgrimes de la esposa del acusat li revelaban la innocència de aquell infeliç.

LO SENADOR MARCOU.

Pero Marcou, advocat distingut, que durant l' imperi cumplí l' seu desterró a Barcelona y que reconeix a Espanya com una segona patria y als espanyols com a verdaders germàns; Marcou hagué de fer tres anys d' esforços colossals, bregant ab la tossuderia del fiscal, empenyat en sostenir lo fallo, y ab la indiferència del ministeri de Justicia de París, ahont no feyan cabal de la memoria per ell presentada, en la qual estableix clarament la innocència del seu patrocinat.

Entre tant aquest se consumà en la presó. Haventli sigut commutada la pena de mort per la de cadena perpètua, ja estava a punt de ser enviat a la Guyana, ahont hauria sucumbit de rabi y de dolor, quan lo pas del president de la República per aquell país, sigué causa de que se suspengués la marxa dels presidaris.

En aquell entremij sigué canviat lo ministre de Justicia, y ls treballs realisats pels senadors Marcou meresqueren l' atenció del govern. La innocència de Borrás sigué reconeguda. Lo presidiari recobrà la llibertat. Lo grabat que reproduí el *Le Journal illustré*, dóna una idea de aquest drama comovedor. Representa l' moment en que Borrás arriba de la presó, a la cuyna de la familia Call, ahont s' havia recollit sa desolada esposa, abrazantse ab questa plé d' efusió.

GENEROSITAT DELS FRANCESOS.

Borrás, durant lo seu amarcant cautiveri, perdé tot lo que noseixia: uns 6.000 franchs estolviats centíms sobre centíms. Perdé més, perdé la salut, víctima del roséch que l' consumia. A pesar de no haver cumplit 30 anys encara, quan sortí de la presó, semblava un vell.

La nació francesa s' ha conmogut y son molts los periódichs que s' han apresurat a obrir suscripcions, per acudir en auxili de aquell home tant desventurat com simpàtic. Personalitats ilustres, com lo gran escriptor Dumas, li han enviat son óbol, acompañat de cartas eloquents consolantlo, y l' govern se mostra inclinat a concedir-li una respectable indemnisió en metàlich.

Es, en tots conceptes, molt digna la conducta de la noble nació francesa, envers nostre compatriota. Un error es lamentable; pero quan tothom s' apressura a repararlo es menys de sentir. Borrás, per altra part, ha mostrat una actitud digna: no ha exhalat ni una queixa, limitantse a donar las gràcies més sentidas als poders del Estat y principalment al digne President de la República per haver-seli oforgat justicia.

Lo senador Marcou s' ha fet digne dels més calurosos elogis, per l' activitat y la energia que ha sabut desplegar en la defensa de un innocent: y en quant a l' esposa de Borrás, totes las donas l' admirau per l' abnegació extraordinaria de que ha donat probas durant tres anys de lluitas y contrarietats, fins a poder dir, a la fas del mon:

—Lo meu marit es un honrat treballador. Y jo m' enorgulleixo de ser la seva dona.

Los zorrillistas sembla que s' disponen a adoptar una actitud més conforme ab l' època present, prescindint de intransigències revolucionaries sistemàtiques, si s' adopta l' projecte de amnistia y s' crea una situació verdaderament democràtica.

A lo menos en aquest sentit s' expressa *El País*, órgano autoritat de la fracció zorrillista.

Aquest dia deya textualment: «que l' partit democràtic progressista seguiria ab en Martos una conducta anàloga a la que han seguit Castelar y l' partit possibilista ab en Sagasta.»

Prescindint de la personalitat de 'n Martos, que ja des de temps antich portà desgracia a tothom que s' hi arrima, creyem que la evolució dels zorrillistas es més patriòtica y sera més fecunda en resultats que la esteràl actitud revolucionaria, cada dia més inútil y menos acomodada a les actuals necessitats del país.

Quan tots los elements republicans estiguin en lo camp de la legalitat, vindrà l' hora d' entendre's.

Y desde l' punt que tinguem una base de inteligència, farém més en pro de la República ab un dia, que no ara ab una serie d' anys de discordancies y de tirar cada hú pèl seu costat.

L' emperador de Alemania demana que s' augmentin las forces militars, pero l' Parlament s' hi oposa.

Y l' emperador no admés contrarietats de certa especie, y ja amenassa ab suprimir lo Parlament y abolir lo sufragi universal.

Y viva la frescura! La frescura al istiu es un gran alivio.

Pero, vamos á veure: segons com vayan las cosas, entre l' emperador y l' seu poble pot obrir-se un abisme incommensurable. Y quan vinga l' hora de las castanyas ¿qui guanyará? ¿Lo poble o l' emperador?

Del poble de abont surten los vot, surten també ls soldats que sostenen l' imperi. Aixis donchs, bé podrà succeir que l' dia que l' emperador necessites soldats, los alemanys li diguessen: —Veure's, mestre, si vols soldats, engendrà'ts.

Es la contesta que s' mereix lo governant que quan una llei del pais lo destorba, pren lo partit de suprimirla.

Està bé que l' bisbe de Zamora, que a més de bisbe es senador, demani a cada punt que l' govern fassa respectar los días festius.

Pero estarà millor que la Iglesia, en lloc de acudir al govern, que res pot fer en aquest assumptu, prengues un partit més eficac. Lo partit de pagar los jornals a tots los que necessitan treballar lo diumenje per guanyar-se las caixaladas.

Pero no temin, això no ho farà mai. Massa que ho diu lo refrà: «Una cosa es predicar y otra dar trigo.»

Catalunya té 40 diputats al Congrés. Donchs al votarse una esmena eminentment proteccionista, inspirada en los sentiments de la terra catalana, únicament 12 diputats dels 40 que conta Catalunya van votar en favor de la esmena citada.

Los 28 diputats restants, ó no eran al Congrés ó van abstenerse.

¡Pobra Catalunya!

Pero m' bi equivocat al dir que Catalunya tenia 40 diputats al Congrés. Catalunya en rigor no n' hi té cap. Los 40 que portan la representació de districtes catalans, no son elegits per Catalunya, sino pels gobern mateix qu' es qui fa las eleccions.

Aixis donchs, los 12 que han votat l' esmena proteccionista han fet més de lo que devian.

La República francesa ha sigut la primera nació d' Europa que ha reconegut a la República del Brasil.

Las Repúblicas se troben, que las montanyas no.

Diu un telègrama:

«*El Standard* defiende á lord Salisbury, á propósito de la cuestión de África, diciendo que ha querido estrechar las relaciones de Inglaterra con Alemania.»

¡Pobra África! Li han caragolat una corda al coll, y mentres Alemania estira per un costat, Inglaterra estira per l' altre.

Aquesta es l' única manera que tenen los dos colossos de estrechar... las relacions. ¡Y tant com extrenen!

Los legitimistes francesos s' han reunit com cada any en una fonda de París, per cantar las glòries de la monarquia absoluta, y atacar ab virulència als Orléans.

La República consent de bon grat aquests espectacles que li serveixen de diversió.

En efecte: no hi ha res al món més divertit que una batuissa entre corps y esparvers.

Enviém nostre pésam més sentit al ilustrat periodista D. Anton Feliu y Codina, antich redactor que sigué de LA CAMPANA DE GRACIA, en los moments de angustia en que acaba de perdre a sa idolatrada mare. Cregui 'l senyor Feliu que prenem una part directa en l' immèns condol que l' afingeix à causa de una perdua tan irreparable.

Per coses extranyas los temps de cólera. La malaltia de Pobla de Rugat es lo morbo assiàtic. ¿Pero qui lo ha portat? ¿Per ahont ha vingut? ¿Per quins camins s' ha dirigit à aquell recó de mòn? Això es lo que no saben los maetjes, ni ho sabrà mai ningú.

Y no obstant de ser tan assiàtic y tremebundo, hi ha anat la comissió de Madrit, ha comensat à repartir fondos entre 'ls necessitats y malalts, y 'l cólera ha cessat, com per art d' encantament.

Cólera que 's cura ab unas fregas de bitllets de banch y troban que té més de miseria que de cólera?

Lo verdader cólera de que está amenassada Catalunya sabén quién es? La paralisió industrial.

Son moltes las fabricas de la Conca del Llobregat que han suspés sos traballs. A Gracia, per falta de intel·ligència entre 'ls traballadors y 'ls patrons d' un establiment industrial, hi ha huelga... Aquest, aquest, es lo verdader cólera, 'l més temible, 'l que ha de produir majors estragos.

Los magatzéms están atestats: los diners se refredan: lo traball comensa à tenir rampas.

¿Se volen sintomas més alarmants de aquest cólera morbo que amenassa al país ab la fam y la miseria?

Y 's diu que son molts los fabricants que buscan la manera de posarre de aconsejar, per resistir mancomunadament las pretensions de las classes obreras.

Contra las societats de traballadors, las societats de industrials.

Nósaltres, amants de la pau y de la prosperitat del país, no podém menos de aconsellar à tots la major prudència. Que ni 'ls uns sian exigents, ni 'ls altres estira-cordetas.

Lo temps que atravessem es lo menos oportú per aquesta classe de lluytas.

No precipitem la crissis que 'ns amenassa. Desgraciadament, massa que vindrà per ella mateixa.

CARTAS DE FORA.—Ab motiu de cantar missa un ensotanat de Solivella (Montblanch) anomenat Ull de vidre, un altre ensotanat que viu molt regaladet, rodejat de 50 monjas, s' enfila al cubell, y allí, entre altres disbarats, digué lo següent: «que quan l' Ull de vidre, dihen missa alsarla l' hostia y 'l calzer, totas las ànimes deus seus pares, germans, parents y amichs, per més que siguen al infern, se n'aniran al Cel de correguda.»

No vā dir si 'l baixar los brassos, tornaran à caure al infern. Si fos aixís, Mossén Ull de vidre hauria d' estar sempre ab los brassos alsats. Fins quan los baixés pera cobrar la missa tornaria à ficar al infern als seus parents. ¡Quin compromís! ¡eh! y quinhas tonterias se tiran trona avail!

Próxima à publicarse

QUINZE DIAS Á LA LLUNA

PER C. GUMÀ

Ab ilustracions d' un popular artista
Los nostres corresponials pòden comensar desde ara à fer pedidos.

DEMÁ.

«Tremendo es lo que 's va descubrint de la vida interior de molts municipis, que may ab tanta rahó com ara 's podrà repetir alló de que es preciso apartar la vista con horror y el estomago con asco

L' ofici de es regidor sens dupte un ofici lucratiu; pero va desacreditantse ab tanta rapidés, que dintre de poch será indispensable tenir la endermitis molt groixuda pera atrevirse à ingressar en lo gremi.

O sino fem la prova: imaginse que hem passat deu anys. Volen veure unes quantas mostras de com estarà l' ofici à principis del sigei vinent?

Aquí va un remillet de notícias, que—es una suposició—tallém d' un periodich del dia 1er de jener de 1901.

«A Vilanova ho entenen. Cansats dels abusos del seu ajuntament, los veïns s' han armat y 's disposan à atacar la casa de la vila. Los concejals s' han fortificat dins, pero 'la seva terquetat será inútil: hi ha 'l propòsit de no deixarne escapar ni un. Tots serán escabetxats, més tart o més d' hora.»

«Castellblanch es un poble modelo d' honradés. Quatre vegadas, durant un més, s' ha convocat als electors pera elegir lo nou ajuntament y totas quatre tentativas han donat lo mateix resultat: no s' ha presentat cap candidat; no ha anat à votar ni un sol elector.»

«Ha succehit lo que 's temia. Ja recordarán los nostres

electors que à causa de la impossibilitat de constituir cap ajuntament per no trobarse ningú que 's prestés à fer de concejal, lo govern ha fet fer una crida en tots los presbites, oferint la llibertat als presidaris que volguessin acceptar lo càrrec.

«A pesar de tot això, cap presidari ha solicitat la investidura de concejal. Sols n' hi ha hagut un; pero es un que ja havia sigut regidor una pila d' anys...»

«En la Exposició de pinturas que acaba d' inaugurar-se, crida especialíssimament l' atenció un quadro que representa Cristo clavat à la creu, dalt del Calvari.

«Pero té la particularitat de que 'l Redentor, en lloc de estar entre dos daixonsas, està entre dos concejals.»

«Ahir va embarcarse en direcció al Africa lo senyor don Pere Puig. La causa de la seva sortida definitiva d' Espanya, ja la saben. No vol que 'l fassin concejal... Deployem la resolució del horat senyor Puig, si bé la comprendem perfectament.»

«Avuy hi ha hagut un suïcidi. Un industrial molt coneixut s' ha disparat un tiro de pistola que 'l ha deixat cada-vre immediatament.

«Per una carta que ha deixat escrita, se sab que s' ha suïcidat pera evitarse 'l botxorno de que alguns enemichs seus, obeint à un mesquí sentiment de venjança, s' elejissen concejal en las próximas eleccions.

«Lamentem lo suïcidi; pero no 'l trobem descabellat: la defensa es natural...»

«Avuy hi ha vist la causa que s' estava formant à aquell ciutat que va donar varias bofetades à un vehí seu.

«L' acte ha sigut molt concorregut.

«—Se us accusa—ha dit lo president—d' haver aplicat quatre bofetades à la cara d' aquest senyor...»

«—Quatre? No, senyor; van ser cinch.

«—Bueno, cinch. ¿Per quin motiu va donarlashi?

«—Perque va insultarme gravement.

«—¿Qué va fer?...»

«—Va venir à proposarme si volta ser concejal...»

«Es inútil dir que 'l tribunal l' ha absolt.»

FANTÀSTIC.

LA CONCILIACIÓ.

Crach!... Lo carro-ministeri s' ha encallat en la rodera; no hi ha medi ni manera de ferli doná un sol pas. Las mulas no tenen forsa, lo camí es una pujada, y à cada nova estrabada, lo carro s' tira endatrás.

—Au!—crida 'l majoral Práxedes, movent las xurriacás rudas:—Amunt. Bécerra... Bermudas... Japa, Eguilior!... [Puigcerver]...—Es inútil que s' exclami: lo carro no vol fer via, a pesar de la energia del tremendo carreter.

—A veure!—murmura l' home, davant d' aquell espectacle:—tal volta hi ha algún obstacle... potsé aném molt carregats.—Y saltant de dalt del carro, se'n posa à passar revista, clavant las mans y la vista per tots los quatre costats.

En primer lloc, per 'llis terra hi ha unes pedras horrosas, que algunas mans rencorosas hi han tirat expressament. Arrenclarlas es difícil, pues hi están tan ben clavadas, que 's veu que les hi han posadas ab un propòsit dolent.

Per altra part, lo vehícul porta una carga tremenda: mala situació d' Hisenda, promesas per realisar, divergencies de família, algunes lleys rovellades... y altres coses amagades, que no s' poden explicar.

—«Es dir que no tenim forsa per sortir d' aquí?—murmura lo carreté, ab la frescura que tant encanta als demés.—No podéu? Arriba, guapos! Amunt tots!...»—Pero 'ls que tiran acutan lo cap, suspiran y diuen:—No podém més!

En això, passa en Gamazo, D. Práxedes lo detura, li parla d' agricultura per anarlo conquistant. Y luego, usant circumloquis, fent com qui no vol la cosa, senzillament li proposa que 's deixa enganxà al davant,

—No pot ser—replica l' altre.—Home, fes un sacrifici; tú ets molt pràctic en l' ofici y tirarás guapament.

—Vols enganyarme—No ho creguis.—Sí, senyor—No, senyor.—[Fora!...—Y així disputan un' hora, mitj en serio, mitj en riuent.

Al últim, tantas promeses li formula 'l bon Sagasta, que 'l altre—qu' es de la pasta dels que volen ser pregatis;

convensut de que si 's nega pot embullàrseli 'l marro. s' avé al fi à tirà del carro y s' enganxa ab los aliats.

Lo vehícul ja camina, rodant ab arrogància; de una pila de distància se sent l' alegre ressó.

¡Cóm s' enfila al venir costal!

¡Cóm vola per la planura!...

Pero ara tothom murmura:

—¿Durará molt tot això?—

Desde aquí veiem en Martos y l' ex-pollo d' Antequera plantats en la carretera.

com si estessin meditant.

¿En qué pensan?.. Ni cal dirlo.

En buscà algú gatuperi perque 'l carro-ministeri

no pugui tirà endavant.

C. GUMÀ.

UNA FORSA QUE AVANSA.

STAVAN à punt de barallarse. Tothom se preguntava:—¿Qué succehirá? Tothom, menos los conservadors: los conservadors deyan:—Companys: freguem la cullera; la forquilla, 'l ganivet, preparém lo toballó: l' hora de menjar s' acosta

Y tensan rahó: s' acostava l' hora de menjarse 'ls à n' ells.

Es lo que va succehir en la famosa sessió de la reconciliació entre en Sagasta y en Gamazo. Si lo que va passar era una comedia simple improvisació, es cosa que no se sab. Los únichs que podrían dirlo s' ho callan.

Sagasta y Gamazo feya temps que buscaven la manera de guisar al gall conservador.

—Per mi, deya D. Práxedes, lo millor serà posarlo al foc y rostito.

—Pero es un gall vell, deya en Gamazo: y rostit resultarà molt estellós, molt aixut, molt difícil de rosegar. Rostimlo, està bé: pero una vegada rostit serà convenient ferlo en salsa perque s' estovi.

—Molt bé; ¿pero ab quina salsa?

—Ab la més econòmica: ab salsa proteccionista.

D. Práxedes no hi estava del tot conforme: temia qu' en Puigcerver, qu' en Moret, que tants altres capitossos del libre-cambi hi tirguessen alguna cosa que dir. Aquests goafres may han sigut partidaris dels guisats nacionals: lo menjar lo volen cuýt y preparat à la anglesa.

En mitj de aquestas dificultats, arribá l' hora solemne. Los conservadors, destinats al sacrifici sense saberlo, reyan de goig, pensant que 'ls cuyners acabaran tirantse 'ls trastos p' cap.

¡Quin desengany més tremendo! 'L mateix Gamazo, de quals intransigències principalment se refiavan, fou qui presentà la fórmula... una recepta de cuyna que havia de veure's acceptada pels uns y pels altres: una salsa sense such, ni bruch, que lo mateix pot acomodar-se als preceptes de la cuyna anglesa, que als preceptes de la cuyna anglesa.

«Lo govern resoldrà la qüestió aranzelaria, com ho tinga per convenient, prenen en compte las necessitats del país.»

Aquesta fórmula sense sustancia sigué saludada ab estrepitosos aplausos. Los libre-cambistes deyan:—Lo país exigeix rebaixas en los aranzels: lo porvenir es nostre. Los proteccionistes exclamaven:—Las necessitats del país estén xifradas en una puja aranzelaria. Ja no 'ns desbanca ningú.

Total: pau per avuy, fraternitat per avuy, armonia per avuy: per demà tal vegada guerra, discordia, baralles y serracina.

Pero lo que importa es viure, encare que siga un dia més: abraçar-se de moment y ofegar ab l' abraç al mòstru conservador.

D. Anton está que no hi veu: los seus partidaris se dónan à tots los diables del infern, y un perisòdic, *El Estandarte*, exclama ab veu ploricona:

—Hi ha que desenginyar-se; ja no serém poder dintre de la Regència!

Ignoro si las tendencias proteccionistas que 'l país sustenta acabaran per preponderar. Podrán no volerlos certs elements de la fusió; pero tampoc volan no fa molt temps, lo sufragi universal, y al últim tingueren de acceptar-lo, com à condició de vida. Lo mateix pot succehir ab la qüestió proteccionista

Avuy han mort als conservadors unintse. Demà, donant satisfacció à las necessitats del país, acabaran d' enterrarslos.

P. K.

NECO de la conciliació contrairement a Madrid, entre en Sagasta y en Gamazo.

—Ara si qu' en Maura passarà à millor vida.

—Vol dir que 's morrà?

—Qui parla de morir-se?....

Quan dich que passarà à millor vida, vu'l significar que 'l nom-

Per home felis, D. Manuel Girona.

Ell, quan era arcalde, tenia un projecte per aixugar lo Deute del Ajuntament de Barcelona. Era una idea senzillissima. Figúrinse que consistia en vendres lo pas-seig central de la Gran-via, y construirhi casas.

—D' aquesta manera—deya ell—la ciutat encare hi guanyaria, porque en lloc de un carrer ne tendria dos.

Ara qu' es senador, té també un projecte molt bonich pera saivar la Hisenda espanyola.

La idea es també encantadora per la séva senzilles. Està reduïda à estancar la sal, la pòlvora y la dinamita.

Una persona que coneix molt al famos capitalista, gran estancador de pessetas, feya'l judici de aquest projecte ab las següents paraules textuals:

—No sé si ab aixó dels estanachs se lograria aliviar á la hisenda; lo que si pot assegurarse, es que D. Manuel tindria un medi excelent per colocar *estanqueras*.

A l' exposició canina de Madrid hi ha hagut lo que no va haverhi á la Exposició de Bellas Arts. Un gos va ser premiat ab medalla de honor.

Entre'ls artistas la tal medalla va deixar de concedirse per no haverse presentat cap quadro ni escultura ab mérit suficient per obtenirla.

Consequència lògica é inmediata.

En aquest pais més val ser gos que artista.

En Romero Robledo, apena s' ha parlat de cólera, ja ha dit que 's preparava per anarse'n a fer un viatge al extranger.

Si una cosa bona tenen los microbis del cólera es aquesta: la de que fan fugir als microbis de la política

Una de aquellas pedras de Valencia que ha sigut montada en or per un carca entusiasta de Barcelona, de que parlavan la setmana passada, ha sigut regalada al marques de Cerrato.

Quan ho sápig 'l de las húngaras es capás de fer la maleta y venirse'n á Espanya. Sols pél gust de que l'apendreguin y 'ls seus admiradors li muntiu las pedras en or.

Sempre n' hi donarian per cada una, á qualsevol casa d' empenyos, la décima part de lo que varen donarli del Toisó, vulgo l' As d' óros.

Deya aquest dia un telegrama de Madrid:

«Han comensat á desinfectarre algúns edificis públichs, entre ells lo palau del Congrés.»

Ja 'ls juro desde ara que la desinfecció no haurá sigut completa.

Perque ho sigués, seria necessari practicar unas bo-nas i amigables democràticas.

Y això no será possible
ni 's veuran los resultats,
fins qu' estiga bén encés
lo sufragi universal.

Lo Sr. Baró, al visitar Pobla de Rugat, va prometre enviar á aquells veïns una bona partida de gallinas. Y va cumplir la séva paraula.

Y jo que 'm creya que contra 'l cólera lo millor era mostarre bén seré.

Lo director de Sanitat pensa de molt distinta manera, y en lloc de enviarlos valents, los envia *gallinas*.

A Valencia va ocurrir un cas de cólera, y quan més alarmat estava tothom, va venirse en coneixement de que la víctima havia menjat... ¿que dirian?

¡Pebrots y tomatechs? No, senyors. Havia fet una juesca de que 's menjaria un plat de moscas. ¡Y va menjárselas!

¡Qué bruto y qué brut!

Preservatiu contra aquesta classe de cólera: un bon espantamoscas. Y 'l mánech pél que se las menja.

Deya ab orgull un correligionari de 'n Rius y Taulet:

—Desenganyis: si 'l cólera hagués vingut en temps dels conservadors, ja hauria oc sionat un sens fi de desgracias. Ha vingut en temps de 'n Sagasta y ha fet política fusionista, mostrantse sumament benigne.

▲ LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO.

1. XARADA.—*Na-ne-ta*.
2. ANAGRAMA.—*Ignes Genis*.
3. TRENCÀ-CLOSCAS.—*Lo castell dels tres dragóns*.
4. GEROGLÍFICH.—*Com menos feyna, més cessants*.

Han endavinat totas las solucions los ciutadans Pau Biniaga y Antón dels Corns: n' han endavinades 3. Un que s' espera. Modista cara y J. M. E.; 2, D. Codolar Puig y Paquita, y 1 no més, Mala Anima.

XARADA.

Quan veig la séva figura
me fà pensar, salamer!,
que vosté *dugas-tercera*
en la mar de la hermosura.

FRUYTA DEL TEMPS.

Un arreglo fet a temps

que ha desarreglat a quest mestre.

Un que comensa valencià, y ningú sab
com s' acabará.

Y com que la vestidura
la porta sempre á la hu-très
es probable que promés,
dintre poch lindrà vosté,
y si per sort total té
ha de lluir encare més.

NOR CABO.

ANAGRAMA.
L' altre dia un gros merlot
dins de un tot se va ficar,
no se li veia la tot
y de un tiro 'l vaig matar.

SALDONI DE VALLCARCA.

TRENCA-CLOSCAS.

D. E. N.

Carré de S. Enevé vuit.

MÁLAGA.

Formar ab aquestas lletras lo nom de un gran novelista.

M. GILÀ FIGUERAS.

TERS DE SÍLABAS

...
...
...

Las tres columnas vertical y horizontal, tres noms de
dona distints.

XANIGOTS.

ID—ID

JARAK BEN HAMED.

CORRESPONDENCIA PARTICULAR.

Ciutadans Pigirini, J. Cabadet, Un home prim, Joseph, Pep y C., Enrich, Vicentó, Giné (a) Heru de casa, J. Aran, P. de la frescura, Tabalot, Llorito Real y Salabragas:—*Lo que 'ns envian aquesta setmana no fa per casa*.

Ciutadans Pep Galleda, Mayet, Vicentó, M. F. de C., J. Alamaliv, Llangosta, A. Tilop, J. Trompeta, A. Pallejà, J. P. de Vidreras, Dosemege, E. Sunné y S. Lopez y Saldoni de Valcarca:—*Insertarem alguna cosa de lo que 'ns envian*.

Ciutadans J. Bach: La poesia es molt fluyeta.—A. A. (Pallejà): Las notícias perque n' sém cabal han de venir firmadas.—J. Piquet: La poesia esta bi; pero 'm sembla que 'l final hauria de guarinse una inicia.—E. Guanyabens: Un millo de gracies.—Mut Xerraire: Lo de aquesta setmana va bé.—Gestus II: Lo que 'ns remet es molt fluy. La poesia té una idea; pero la forma no és acceptable.—Mariano: Publicarem los epígramas.—J. M. P. Podran anar algunas cantarellas.—En de Reu: L' article una mica arreglat podra insertarse.—Bernat Xinola: No 'ns fa felis: es bastant insustancial.

LOPEZ, Editor.—Hambla del Mitj, 20.

ESTACONES: Imp. de Lluís Tasso. Arch del Teatre 21 y 22.